

"לזהותם היה אורה" אמר רבי יודה
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות- יצחק

דף עירן

במפרשים

וילע"י מ.מושקוביץ * משואות- יצחק 79858 ד.ב.שד"ת-גט * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשע"ג

פרשת מקץ

א. רשות הריש.

פרק מא' פסוקים יא'-טו'

(יא-יב) שר המשקים ידע מנסיונו כי יש פתרון המתגלה בכון גם בטרם התאמת לפיקד הוא אומר: אני מבין יפה, משומ מה לא מצאת סיוף בפתרונם המוצעים; גם לנו קרה מעין זה.

(יד) עלינו לשים לב לכל אותם הקווים המאפקינום את יוסף. משותתי החזר בישו להריך אותו אל המלך. הן היה עליהם להרגיע את המלך, והוא היה רק עבד ואסיר נקלה. אך הוא לא נבהל לבוא; אלא וילח תחללה, וחילף שמלותיו. (אנחנו מוצאים רק עוד פעם אחת "חלף שמלותיו" בפעיל: שמואל ב' יב, כ; וגם שם הנגדה הסביבה, או לפחות רוחה לא הייתה נותה מהדורבר). הוא גם לא מחר אלא "בא" אל פרעתה. הוא במלוא הכרת אישיותו ושליחותו, וכך, כפי שריאינו, הוא היה לחכם: במבטו החורר הוא幡 את המיום שבל דבר, בכל אישיות ובכל יחס, וכן בכל מצב.

(טו) ת שמע חלום, לא: "תדע". שמעתי עלייך, כי תשמע חלום כך שתפתור אותו מתחוכך. הכל תלוי בשמיעה נכונה. עשרה השומעים סייפור, שומעים לא פעם דברים מנוגדים, ורק אחד מהם שומע בדברים כהוויותם.

(טו) בלווי. "אין זה מגיע עדי". קטוני תפליה מההורדות בהערכה זו.

מ/פ/ק

1. אם ההחלטה מ阿姨יקה את כלני פקיעתו פסקיקם יק'-ימ'?

2. אם אצנה?

3. כלני פקיעתו פסקיקם את סוק י' איכא פער את יוסט כוונות סוק ואינחת, צפ סוק

4. אם יק' היל אכלת "תנאץ"?

5. כלני אכלת האמת "פצען". אם הייתה אתה אכלת ניסק זק ואית חיזען
כלני?

* * *

ב. קדושת לוי. מות שהקשה לרמב"ן (להלן מו, יח) האיך לא נתקיים הפטרון של יוסט שיחיה שבע פרק מג' פסוק ר':
שע רעב. נראה כי כך פתר החלום, את אשר אלהים עשו הגד לפרטה (מא, כה), כלומר, שבאם יעשה אלהים גזירותו ולא יהיה צדיק שיבטל, או יתקיים הפטרון.

זה פירוש הפסוק (שם פסוק כ-כח) על יהיו שבע שני הרעב הוא הדבר אשר דברתי אשר האלים עושה הגיד לפרעיה, ככלומר על שני הרעב יכול לבדוק לבטל, ולא שני שבע, כי הוא גזירה טובה (עי' ביר נג, ד; רמב"ם יסודי החוריה פ"י ה"ד). וזהו ייעמידהו לפניו פרעיה' (להלן מז, ז), פירוש לפנין קודם פרעיה, שהוא ינהג את פרעיה א'.

מבחן

1. אתה גזירות קיהם קיימת גראם?"?
2. איך פלטנו אפין קראי מה אתה אצטן?
3. אתה יכול ואת אם כן יכול קרייך גראות?
4. אתה קראי ניזא פלטנו ג'גערן' ככאה אתה אצטן האינץ?

* *

ג. המהדר"ל מפלangan עם פידוש הרב ז'ולץ.

מתי מותר לשנות מן האמת

פרק מב' פסוק טזה:

ישנם מקרים יוצאים מן הכלל שבהם מותר לשנות מעט מן האמת. כאשר משבחים כלה, למשל, אומרים תמיד "כללה נאה וחסודה" (לדעת בית היל). היכזה? מסביר מההר"ל שבעצם אין בכך אמרת שקר והכל חלי בוגנה:

תנו רבנן כיצד מරקדין לפני הכללה. בית שמא依 אומרים כללה כמוות שהיא ובית היל אומרים כללה נאה וחסודה. (כתובות ט"ז ע"ב) פירוש: כי אין דבר זה נקרא שקר, ואף על גב שהכללה עצמה אינה נאה וחסודה, מכל מקום כלפי הבעל שבחר בה היא חסודה בעיניו, וזה שאמר (בגמרה שם הדנה בוגושא) מי שלקח מכך מן השוק ישבחו או יגנוו בעיניו. ככלומר שאין ראוי שיגנוו אחר שלקח המקה (ש)הרי היה נאה בעיניו (של הקונה). והוא הדין הכללה אין רוצים לשבח הכללה מצד עצמה רק כאשר הוא מצד החתן.

(חידושים אגדות א' ע' קנ"א)

במילים אחרות: גם כאשר היה נדמה לנו שמותר לפי הכללה לומר דבר שקר, מיד מעמיד אותנו מההר"ל על אמתות הדברים ומדגיש: שבחה של הכללה איןנו מוחלת אלא יחסוי לריאתו של החתן שבחר בה. ולכן אמרו בית היל שאומרים לכל כללה נאה וחסודה שכן הכוונה היא "נאה וחסודה בעיניו חתנה" ולאו דוקא באופן מוחלט.

ישנם מקרים בודדים בלבד שבהם מותר לומר דבר שקר והם מנויים בכמה מקומות בגמרה (עיין למשל יבמות ס"ה ע"ב ובבא מציעא ב"ג ע"ב).

מבחן

1. קרא לא את הפסוק, אתה גאנט קראין?
2. אתה גאנט ייסען גאנט קראין קראינה זו?
3. האם יט גאנט שוך אויך גאנט איז האילאת סטטן?
4. מההר"ל אפיא פסוקינו גאנט איז אהילת אהן גאנטן, פלען פלטנו אפאלן, אתה גאנט חיאוואן?
5. אם אתה גאנטן פון פיט אנטן גאנט מילן גאנטה נטה?

* *

ד. הכתב והקבלת

פרק מב' פסוק יט':

(יט) אחיכם אחד. צ'ל' כמנג', וטלוי למים סלמא', וכן וטלם לך מים למים, סול טלים כויפטט, כי סלמיי סלמא', מונס סלמיי זקנעלס דצ'י יוקף נטצעס לאיוו סלמיי (מ"ג ד'ג), למים סלמא' סלמיי סלמיי, וילא סמאלון סס"ה צ'ה נמלך סטעלפות סלמא', טסלאם טילמאן צ'יטם סמיטאל מוייל סול צ'ין טמל לאיו, כלטס טוף גענטס יוקף מוכים על מומצטו סלטאנונג טלקום מילמס מה טמענון וילמק לוטו, ווועל סייס סמיופל צ'ין טמל לאיו גענין סלטאנ, כלואלס טמענון סול טאטלייכו לזוויל, لكن טמל למל צ'ה, וטענו סמיופל טאטלייכו,

(עמ"ט פנמק להט כלזת המל), ושהמיס טהותתו מיל' לאנגליס גוּלְגִּילָס עַלְמָת יְהִיס טַעַטָּה נֶס
יְוֹקָפָה, הַנוּנוּ לְמִיכָּס טהוֹת כָּלְלוֹי, לְגַדֵּל מִת סַלְגַּתְמָת מְחוּמָה צָלָצָל מִיקָּס טַהֲרִים מְלוֹן סַחְכָּזִין
מֶלֶת מְיוֹמָד. וַיַּעֲקֹב טָהָרָא נֶל צְמַעַן לְמִיכָּס לְמֶלֶךְ צָלָח פְּיָה, סֻוּגָּס לְמֶלֶךְ סַסְמַלְפָוָת, וכמו"ט
לְמֶלֶךְ צְמַעַן כִּי לְמִינָה צְמַעַן לְמִיכָּס. וְלֹעֲדָה לְלַצְמָה צְמַעַן נֶל לְמִיכָּס לְמֶלֶךְ,
לְמִינָה צְמַעַן כִּי לְמִינָה צְמַעַן צְמַעַן לְמִינָה צְמַעַן. וְלֹעֲדָה לְלַצְמָה צְמַעַן נֶל לְמִיכָּס לְמֶלֶךְ,
לְמִינָה צְמַעַן, לְמִיכָּס וְלְמֶלֶךְ. וְלֹעֲדָה טַכְתָּא מִסְמְרָה צְמַעַן צְמַעַן
וְיַוְיָה סְגַנְתָּא, לְמִיכָּס וְלְמֶלֶךְ. וְלֹעֲדָה טַכְתָּא מִסְמְרָה צְמַעַן צְמַעַן, מִישׁוּ נֶפֶם
בְּמִזְבְּחָה צְלָמָינוּ.

pifke

1. נסעה ברכבת מירושלים לאנטקיה. מה התחושה כזאת?

2. ממה תזכיר תקופה של מלחמות רומיות, מה שיתהן?

3. איך ניתן לשלב את התרשים כזאת?

4. איך יראתך היה איננה?

5. מה שראה "בראשית" יפה לנו?

6. מה שראה נתקפה?

* * *

ה. רמב"ן

פרק מב' פסוקים כה/ כז: (כה) וטעם ולחת לחם צהה לדורך. כדי שלא יאכלו בדרך מה שקנו. והנה הודיעע להם וזה כי בידם נתן הزادה דרך חסיד, כדי שיוכלו להביא את האות. כי אמר אין דעתך להרע לכם אם יאמננו דבריכם:

(בג) ויפתח האחד את שקו. אחד מהם פתח את שקו במלון לתת ממוֹנוּ מספה לחומרוֹן והאחרים לא פתחו את שקיהם עד היותם עם אביהם. כאשר אמר ויהי הם מרוקים,¹⁰ כי אולי היו הזרים לוזקים לחומריהם תיכן כי יאכלו¹¹ כל משאמם בדרכך, וזה האחד לא היה חמורוֹן חזק והוצרך למספה ומצא כספי בפי אמתחתו. וכותב רשי¹² כי אמתחת הוא השק. ואונקלוס תרגם טוענה. והנראת מדעתו¹³ שהיו לכל אחד שק גדול ושקיט קטנים להשות משאמם. וככל המשא יקרה אמתחת. והנה אירע לאחד שמצא כספו בפי אותו השק שפתה. ולא קרה לאחרים בן עד היותם מרוקים את כלם. והקרוב אליו כי אמתחת השק גדול יש לו שני צדדים הנקרא בלשון תלמוד מתראתאי¹⁴ ובפי אחד מן הצדדים הושם הלכוף לכלום. ואירע לאחד שפתח הצד
ההוא שהיה בו הכסף ולא לאחרים. ונראה אמתחת בעבור שימתה לצדדים¹⁵:

knife

- א' עתה פג'יה ניזק כלערוי בסודך כה' לאך נארטן?
נ' הא הימת נורתן יוסט' גנטהענפ'ות זיל?
כ' עתה דיל' אנטער' קיד' מתייאר' פֿסודך כה'?
ל' כלערוי נטהאל פֿאנטער' אה פֿז'יך קרטה, תטרכ' פֿונען?
ג' עתה קען הצעיג' אנטער' קרטה?

* * *

ו. המשתרל.

פרק מג' פסוק ב':

[ב] ויהי כאשר בלו: לא כלו ממש, אלא שלא גשאר מהשבר רק מעט, זאם אתה אומר כלו ממש, א"כ מהו אכלו הנשים והטף משעה שהלכו הגדולים עד שעוכם ממצרים ? (יוסוף וירא).

Notice

1. נִהְיָה קַדְשֵׁךְ כְּפָרֵר נִזְבֵּן לְכֹלְלֵךְ ?
2. נִהְיָה תְּרִמְתָּה וְעַקְדָּה כְּמָה כְּפָרֵר ?

* * *